

A NÉPHAGYOMÁNY BEÉPÍTÉSE

a szlovákiai magyar óvodákban és iskolákban
zajló nevelő-oktató munkába

- összefoglaló jelentés -

2022.

március

1. A felmérés megvalósítása	2
2. A felmérés eredményeinek feldolgozása és értékelése	3
2.1 Az oktatási intézmények viszonyulása a hagyománykövetítéshez	4
2.2 Az intézmények hozzáállása a hagyománykövetítés szakmai színvonalának emeléséhez	5
2.3 A néphagyomány beépítése a nevelő-oktató munkába – intézményi tervek	8
2.4 A néphagyomány beépítését a nevelő-oktató munkába célzó továbbképzések végzőseinek egyéni tapasztalatai és elvárásai	11
Befejezés	13
Mellékletek	15

1. A felmérés megvalósítása

A Comenius Pedagógiai Intézet és a Hagyományok Háza Hálózat – Szlovákia munkatársainak részvételével 2021 tavaszán végzett vizsgálat a hagyományközvetítés megvalósulásának jelenlegi állapotára, valamint azoknak az igényeknek a felmérésére irányult, melyek intézményi szinten, valamint a pedagógus-továbbképzések szintjén a hagyományközvetítés szakmaiságának javításához kapcsolódnak. Mivel törekedtünk minél átfogóbb képet kapni a szlovákiai magyar óvodák és alapiskolák néphagyomány beépítését célzó terveiről a nevelő-oktató munkába, az adatok összegyűjtésére az írásos kikérdezést választottuk. A vizsgálat során együttműködtünk az intézmények vezetőivel, így elektronikus kérdőívünkre, melyet eljuttattuk minden szlovákiai magyar óvodába és alapiskolába, több mint 150 intézményből (86 óvodából és 72 alapiskolából) érkezett válasz. A kitöltők nagyrészt (több mint 80%-ban) az intézmények vezetői voltak, esetenként pedig a témában járatos pedagógus válaszolt a kérdésekre.

Vizsgálatunkat az alábbi négy terület feltárására irányítottuk:

1. az oktatási intézmények viszonyulására a hagyományközvetítéshez,
2. a hagyományközvetítés jelenlegi helyzetére az intézményben folyó oktató-nevelő munkában,
3. az intézmény jövőbeli terveire a hagyományközvetítés terén,
4. a néphagyomány témakörében eddig megvalósult akkreditált képzések résztvevőinek tapasztalataira és elvárásaira.

Felmértük a hagyományközvetítés jelenlegi helyzetét a szlovákiai magyar óvodákban és alapiskolákban. Megvizsgáltuk az intézmények viszonyulását a téma jelentőségéhez, személyi és tárgyi feltételeiket a hagyományközvetítés megvalósításához az oktató-nevelő munkában. Felmértük a hagyományközvetítés koordináltságának mértékét az intézményekben, különös tekintettel a néphagyomány elemeinek beépítésére az egyes művelődési területek, tantárgyak tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe, valamint az intézmény pedagógiai programjába. Lehetőségeket vonultattunk fel a hagyományközvetítés témakörében nyújtható szakmai segítségnyújtásra egyéni és intézményi szinten, mint például továbbképzések szervezése az érdeklődő pedagógusok számára, tantestületi képzések szakmai biztosítása, több intézmény bekapcsolásával megvalósuló projekt alapú fejlesztés, a néphagyomány elemeinek az egyes művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való beépítésének szakmai támogatása, a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való komplex beépítésének szakmai támogatása, valamint tudásmegosztás, tapasztalatcsere, szakmai anyagok, források (kiadványok, hang- és képanyag), tanácsadás, konzultáció, tanulmányutak formájában, és felmértük az ezekkel kapcsolatos igényeket. A válaszok megoszlását a mellékletekben csatolt ábrák szemléltetik. **A felsorolt területeken felmérve a jelenlegi állapotot és igényeket, javaslatot tehetünk az eredményes szakmai támogatásra a hagyományközvetítés témakörében.**

2. A felmérés eredményeinek feldolgozása és értékelése

2.1. Az oktatási intézmények viszonyulása a hagyományközvetítéshez

A felmérés második kérdéscsoportja azokra a területekre irányult, melyeken megvalósul az adott intézményen belül a hagyományközvetítés. Felmértük a tantestület hozzáállását a kérdés jelentőségével és az intézményvezető saját megítélését a jelenlegi helyzet szintjével kapcsolatban. Megállapítottuk, hogy az összes intézményvezető egyöntetűen „fontosnak” (óvodák 53%, alapiskolák 58%) vagy „nagyon fontosnak” (óvodák 47%, alapiskolák 42%) tartja a hagyományközvetítést. Az oktatási intézmény hozzáállása a hagyományközvetítés kérdéséhez lényeges elem, amely meghatározza az együttműködés és fejlesztés további kereteit is.

A továbbiakban összegeztük azokat a területeket, melyeken belül jellemzően megvalósulhat az oktatási intézményekben a hagyományközvetítés. Megállapítottuk, hogy legjellemzőbb hagyományközvetítő tevékenység a jeles napok, szokások, ünnepkörök megismerése (óvodák 95%, alapiskolák 94%). Az említett téma az óvodások és az alsó tagozatos iskolások mindennapjainak része, változatos formában jelenik meg az oktatásban. A helyi értékek megismerésének témaköre (óvodák 62%, alapiskolák 86%) szintén hangsúlyos, ugyanakkor az eredmények pontosítása érdekében szükséges lesz feltenni a kérdést a válaszadóknak, intézményükben milyen tartalommal valósul meg ez a tevékenység. A népi játékok, néptánc, népzene vagy népi ének tudatos művelése egyetlen átfogó területként körvonalazva a válaszadó óvodák közel 80%-ánál és az iskolák kétharmadánál jelenik meg, míg a népi kézműves tevékenységek megismerését és művelését, valamint a természetes anyagok használatát és a környezettudatosságra nevelést – melyek szintén szerves részei a hagyományos paraszti kultúrának – az intézmények több mint fele tartja fontosnak. Elmondhatjuk tehát, hogy a pedagógusok reális lehetőséget látnak a néphagyomány-közvetítésre az ünnepkörökhöz kapcsolódó szokások, a népi

játékok, a néptánc és népzene művelése, valamint a természetes anyagok használata és a környezettudatosságra nevelés által. Az intézmények túlnyomó többsége (az óvodák 73%-a és az alapiskolák 89%-a) legalább három említett területen foglalkozik a hagyományközvetítéssel.

A válaszadók kétharmada ítélte meg úgy, hogy intézményében megfelelő mértékben van jelen a hagyományközvetítés az oktató-nevelő munkában, további egyharmaduk szeretné növelni a mértékét. Ugyanakkor egyik csoport sem zárta ki a minőség és hatékonyság javításának lehetőségeit, amelyek szintén a szakmai fejlesztés céljai lehetnek.

2.2. Az intézmények hozzáállása

a hagyományközvetítés szakmai színvonalának emeléséhez

A *harmadik kérdéscsoport* célja a hagyományközvetítés jelenlegi állapotának minél részletesebb feltárása az intézményekben. Kitértünk a hagyományközvetítés szervezési formáira, a rendszeres foglalkozások konkrétabb behatárolására, az intézményen belüli szakmai koordináltság szintjére, valamint a humán és anyagi erőforrások biztosítottságára a hagyományközvetítés területén. A kérdéskör célja az volt, hogy a későbbiekben alapként szolgáljanak az intézmény profiljához illő, az erősségeket kihasználó, a hiányosságokat pótló szakmai támogatás összeállításához. A jövőben a felmérésből kiindulva szándékunkban áll megszólítani az adott intézményeket, és javaslatot tenni az együttműködésre.

A hagyományközvetítés rendszerességére irányuló adatokból kitűnik, hogy a válaszadó óvodák és alapiskolák több mint felében (55% ill. 57%) a néphagyomány elemeit tudatosan építik be egyes művelődési területek, illetve tantárgyak tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe. Éppen ezért abban az intézményben, melyet komolyan foglalkoztat a minőség kérdése, ez a szemlélet egyértelműen magával vonja a pedagógusok szakmai fejlesztésének kérdését az adott területen. **Míg az alkalmoszerű foglalkozásokat külső munkatársakkal, szakemberekkel is meg**

lehet valósítani, ugyanez már nem mondható el a rendszeres tanórai pedagógiai munkáról. Mindenképpen fontos feladat tehát, hogy a már jelenleg is folyó intézményi szintű hagyományközvetítést szakmailag megerősítsük.

A szakkörök tartalmát, tevékenységterületeit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a néptáncsal és népi játékokkal foglalkozó szakkörök a legelterjedtebbek (óvodák 88%, alapiskolák 72%). Ennek oka feltételezhetően egyrészt a néptáncprodukciók bemutatása iránti igény, másrészt természetesen a pedagógus, illetve a tanulók érdeklődése. A további területek közül viszonylag nagymértékben jelennek meg az iskolai kézműves szakkörök (50%) és az éneklőcsoportok (30%), valamint jóval kisebb hányadban a helyi értékek kutatását, értékőrzést, rovásírást, turisztikai-honismereti tevékenységeket, népzenei oktatást és hagyományőrző tevékenységeket végző délutáni foglalkozások.

Az intézményen belül a hagyományközvetítés folyamatának irányítottsága három szinten valósul meg. A legnagyobb mértékű intézményi szintű szervezettség a pedagógiai programba történő beépítettséghez köthető, ez a vizsgált alapiskolák egyharmadára jellemző. Az óvodák esetében meglepően gyakori (70%), hogy a hagyományközvetítés a pedagógiai programban intézményi szintű célként jelenik meg. Hasznos lenne részletesebb információkat szerezni azokról a módokról, ahogy a hagyományközvetítés pedagógiai programba történő beépítése megvalósul, így ez képezheti vizsgálatunk további szakaszát. A részben koordinált módon történő hagyományközvetítés pl. módszertani csoport, tantárgybizottság, stb. szintjén valósul meg, ez az iskolákban leggyakrabban előforduló koordináltsági szint – a kitöltők 44%-a választotta. Míg a pedagógiai program szintjén általában alapelvekről, magasabb célokról, valamint konkrét tantárgyak bevezetéséről van szó, a módszertani csoport, illetve tantárgybizottság szintjén történő koordináció főleg a hagyományközvetítés gyakorlati megvalósítását emeli a középpontba. Vannak olyan intézmények is, ahol a hagyományközvetítés folyamata nincs intézményileg semmilyen módon irányítva, a válaszadók 21% (óvoda), illetve 25%-ára (alapiskola) jellemző ez az állapot. Ezekben az intézményekben a pedagógusok egyénileg döntenek el és valósítják meg a hagyományközvetítést az oktató-nevelő folyamatban.

A hagyományközvetítés koordináltságának szintje jelentősen befolyásolja az adott intézmény nyitottságát a témában illetékes szervezetekkel való együttműködésre, ezért a szakmai támogatások tervezésekor figyelembe kell vennünk ezt a szempontot is.

Lényeges kérdés, milyen humán erőforrásokból merít az intézmény a hagyományközvetítés során. A hagyományközvetítést végző személy szakmai felkészültsége meghatározó a tanulók szemléletének formálásában és az átadott ismeretek megalapozottságában egyaránt. **A hagyományközvetítés minden szegmensét fejleszteni kell, beleértve a módszertani és a szaktudásbeli kompetenciákat is – hiszen csak megfelelően megválasztott módszerekkel, munkaformákkal és hiteles tudással tudjuk azt magas színvonalon megvalósítani.** Ugyanakkor a válaszadó intézmények túlnyomó többségében (óvodák 81%, alapiskolák 57%) az adott pedagógustól nem követelik meg, hogy van-e ilyen irányú képzése, ismerete, ami a téma fontosságának alábecsülésével, vagy az elérhető képzések hiányával is magyarázható. Azok az intézmények, melyekben a tantestületen belül van egy vagy akár több képzett szakember, akik irányításával, jóváhagyásával dolgoznak a tantestületben, a válaszadók kis hányadát (óvodák 11%, alapiskolák 25%) teszik ki. A felmérésben részt vett óvodák 8%-a, valamint az alapiskolák 18%-a mentor, külső szakember segítségét veszi igénybe, ami nagyon jó alternatíva lehet a tantestületen belüli szakember hiányának pótlására, valamint az együttműködés további lehetőségeit is előrevetítheti. Ugyanakkor nem mehetünk el szó nélkül a tény mellett, hogy **a napi szintű hagyományközvetítés teljesen más mértékű szemléletváltozást hozhat a tanulók életébe, mint a külső szakértő által megvalósítható, sokszor az oktatási intézményen belüli kereteket teljesen figyelmen kívül hagyó néhány alkalom.** Ezért, amennyiben az intézmény a hagyományközvetítés színvonalának emelését tervezi, feltétlenül szükségesek szakképzett, a témában jártas pedagógusok a tantestületen belül, akik akár külső partnerekkel is fenntarthatják a folyamatos együttműködést.

A személyi feltételek mellett a tárgyi feltételek megléte, a források megválasztásának módja is fontos kérdés. Elsősorban azt mértük fel, vajon milyen mértékben tudják a pedagógusok tudatosan megválogatni a hagyományközvetítés tartalmának és

tevékenységrendszerének bővítése során alkalmazott forrásanyagokat. A válaszok összesítéséből kiderül, annak ellenére, hogy az intézmények legalább 75%-a jellemzi részben vagy egészen koordináltk az iskolában zajló hagyományközvetítést, a forrásanyagok kiválasztása nincs iskolai vagy tantárgybizottsági szinten meghatározva. A pedagógusok túlnyomó többsége (óvodák 74%, alapiskolák 69%) nyomtatott és elektronikus forrásokból (kiadványok, portálok, stb.) egyéni merítéssel jut hozzá a szükséges információkhoz. Az intézményen kívüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele (óvodák 51%, alapiskolák 44%), valamint az intézményen belüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele (óvodák 38%, alapiskolák 39%) már kevésbé jelenik meg munkájuk során. Külső szakember által javasolt forrásokat csupán a megkérdezettek 20-30%-a alkalmaz (óvodák 20%, alapiskolák 31%). **Ezek az adatok egyértelműen arra engednek következtetni, hogy számottevő igény mutatkozik a hazai tantervek figyelembe vételével létrehozott színvonalas módszertani anyagokra, kiadványokra, valamint a szakszerűen összeállított elektronikus forrásokra és adatbázisokra.**

2.3. A néphagyomány beépítése

a nevelő-oktató munkába – intézményi tervek

*A negyedik kérdéskör az intézmények hagyományközvetítés területén megfogalmazott jövőbeli elképzeléseit vizsgálja. Meghatározza a fejlesztés fontosságának mértékét, a megerősíteni kívánt területeket, felméri a szakmai segítség iránti igényeket intézményi szinten és a pedagógusok egyéni munkájában egyaránt, vizsgálja a hagyományközvetítéssel kapcsolatos pedagógus-továbbképzések lehetséges terjedelmét, tartalmát és formáját. **A vizsgálat során megállapítottuk, hogy az iskolák egyöntetűen fontosnak tartják a kérdést, a jelenlegi helyzet bővítésére, illetve megtartására törekszenek.** Az adatok biztatóak a tekintetben, hogy az intézmények hajlandók a hagyományközvetítés minőségét és hatékonyságát fejleszteni, nyitottak a változásokra.*

Azon területek közül, melyeken az adott óvodában, illetve iskolában intézményi szinten megvalósítható lehet a hagyománykövetítés megerősítése, többet is komoly érdeklődéssel fogadtak a megkérdezettek. A meglévő tevékenységek szakmai-módszertani továbbfejlesztését, illetve színvonalának növelését, a rendszeres szakköri tevékenységek további hagyománykövetítési elemekkel és formákkal való gazdagítását, a néphagyomány elemeinek egyes tantárgyak tananyagtartalmába, valamint tevékenységrendszerébe való tudatos és tervezett beépítését, illetve a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítését egyaránt nagy hányaduk látja perspektivikusnak. A két utóbbi lehetőség az, amely a legnagyobb mértékben hatással lehet az intézmény profiljára, az ott folyó oktató-nevelő munkára, ugyanakkor a legtöbb anyagi és főleg személyi ráfordítást igényel. **Az eredményekből megállapítható, hogy a szlovákiai magyar óvodák és alapiskolák tervei között meghatározó helyen szerepel az intézményekben folyó hagyománykövetítés megerősítése. Az intézményvezetők az általuk fontosnak ítélt hagyománykövetítési területek intézményi szintű megerősítéséhez továbbra is az érdeklődő, illetve a kijelölt pedagógusok számára szervezett továbbképzéseket tartják a szakmai segítség leginkább megfelelő formájának.** A válaszadók több mint háromnegyede szívesen élne ezzel a lehetőséggel. A néphagyomány elemeinek némely művelődési területek, illetve tantárgyak tananyagtartalmába és tevékenység-rendszerébe való beépítésének szakmai támogatását szintén hasznosnak ítélték meg – mindez gyakorlati módon is megvalósulhat konkrét technikák, valamint ismeretanyag átadásával. Az említett lehetőségeken túl a tananyagtartalomba történő beépítés módszertani kérdéseinek megválaszolása, illetve a tantervek kidolgozása és átdolgozása is az együttműködés tárgya lehet.

A pedagógusok egyéni fejlődéséhez igényelhető külső szakmai segítség lehetőségei közül kiemelkedően magas (óvodák 76%, alapiskolák 74%) a szakmai anyagok, források (kiadványok, hang- és képanyag) mint külső szakmai segítség iránti érdeklődés. **Érdemes rámutatnunk arra az összefüggésre, mely szerint a pedagógusok közel kétharmada a szükséges információkhoz egyéni választás útján**

jut hozzá, tehát valóban rendkívül nagy az igény megbízható anyagok létrehozására, hozzáférhetővé tételére.

A pedagógus-továbbképzések (akkreditált/nem akkreditált) elsősorban a pedagógusok azon egyéni kompetenciáinak fejlesztését szolgálják, melyek a hagyománykövetítés megvalósítását támogatják, valamint konkrét technikák, ismeretanyag és módszerek elsajátítását jelentik a témával foglalkozó képzési programok keretén belül. Az óvodák 84%-a, míg az alapiskolák 46%-a igényelné ezt a szakmai támogatást a pedagógusok egyéni fejlődéséhez. A tudásmegosztás, tapasztalatcsere (óvodák 50%, alapiskolák 39%), valamint a személyes, illetve online tanácsadás, konzultáció iránti érdeklődés (óvodák 28%, alapiskolák 35%) mint szakmai segítségnyújtási formák pedagóguskörökben egyelőre kevésbé elterjedtek, mint a hagyományos továbbképzések. Ugyanakkor egyre inkább szükséges lenne megerősíteni ezt a területet, akár a képzések utóéletének követésével és folyamatos szakmai háttértámogatással. A tanulmányutak lehetősége további szakmai segítséget jelentene a pedagógusoknak, természetesen ennek a megvalósítási formának anyagi vonzatai is vannak.

A pedagógus-továbbképzések időtartamát illetően célunk egyrészt az intézmények időbeli lehetőségeinek és együttműködési hajlandóságának felmérése volt az adott területen, másrészt az, hogy az óraszámnak megfelelő részletességű és tartalmú továbbképzési terveket tudjunk összeállítani, melyekkel akár az adott intézményeket is megszólíthatjuk. **Általánosságban elmondható, a pedagógusok nem szívesen kezdenek bele hosszas képzésekbe, sokkal inkább előnyben részesítik a több rövidebb modul tartalmazó képzéseket, melyek igény és lehetőségek szerint variálhatóak.** Ezáltal mindenki arra a területre fókuszálhat, melyen a leginkább kíván fejlődni, és a rövidebb egységeket elfoglaltságai közé is könnyebben tudja ütemezni. Korábbi tapasztalataink azt mutatják, hogy akár 50–60 órás képzéseket is szívesen elvégeznek a pedagógusok, azonban ehhez nagyfokú elhivatottság és a téma iránti komoly érdeklődés szükséges. Ugyanakkor tény, hogy mélyebb, alkalmazható tudáshoz (gondolunk itt a néptáncra, vagy a hangszeres népzénére) **csak megfelelő időtartam alatt juthatunk.** A megkérdezettek több mint fele (óvodák 50%, alapiskolák 56%) az egynapos (8–10 óra időtartamú) képzések iránt érdeklődik

leginkább, azonban a 20 órás, 2-4 alkalomra szétosztott képzések is megközelítőleg hasonló népszerűségnek örvendenek (óvodák 57%, alapiskolák 47%). A legfeljebb félnapos (4-6 óra) képzések leginkább informatív jellegűek, céljuk főként a tájékoztatás, az érdeklődés felkeltése lehet. A válaszadók több mint egyharmada tartaná hasznosnak ezeket.

A képzések konkrét tartalmát vizsgálva a válaszadók kinyilvánították érdeklődésüket az összes felsorolt terület iránt. A néphagyományokkal való ismerkedés; a népi játékok, néptánc, népzene vagy népi ének tudatos művelése; a népi kézműves tevékenységek megismerése és művelése; a helyi értékek megismerése; a természetes anyagok használata és környezettudatosságra való nevelés egyaránt 50% feletti arányban érdeklik a válaszadókat.

2.4. A néphagyomány beépítését a nevelő-oktató munkába célzó továbbképzések végzőseinek egyéni tapasztalatai és elvárásai

Felmérésünk negyedik területeként a néphagyomány témakörében eddig megvalósult akkreditált képzések résztvevőinek tapasztalatait és elvárásait vizsgáltuk. A Comenius Pedagógiai Intézet a 2017-es év végén két programot nyújtott be akkreditációra az oktatási minisztériumba, mindkét program a Hagyományok Háza Hálózat – Szlovákia szakmai műhellyel együttműködésben került kidolgozásra. Az első képzés „Népi játékok és néptánc az óvodában és az iskolában (Ľudové hry a tanečný folklór v predprimárnom a primárnom vzdelávaní)”, melynek célja az volt, hogy a 60 órás képzés során a pedagógusok megismerkedjenek a néptánc alapjaival, a népi játékok átadásának módszertanával, a megszerzett tudásukat képesek legyenek alkalmazni az óvodai és iskolai nevelőmunkában, tanórákon vagy szakköri foglalkozásokon, illetve, hogy általános tájékozottságra tegyenek szert a néprajz alapjaiból, a tájegységek, népcsoportok, jeles napok és ünnepi szokások témaköréből, valamint táncfolklorisztikai alapismeretekből. A második képzés – „A néphagyomány

beépítése az óvodai és iskolai nevelő-oktató munkába (Integrácia ľudovej kultúry do edukačných procesov v predprimárnom a primárnom vzdelávaní)”, célja, hogy a hallgatók bővebb néprajzi tájékozottságra tegyenek szert, elsajátítsák a hagyományközvetítés pedagógiai módszertanát, valamint megismerjék az óvodai és iskolai hagyományápolással összefüggő életkori szempontok és képesség alapú differenciálás lehetőségeit, illetve elsajátítsák a néphagyomány különböző területeinek az óvodai nevelési és iskolai oktatási folyamatba való egyidejű beillesztésének tervezési módszereit. A programok 60 óráskak voltak, 2019. augusztus 31-ig 9 alkalommal valósultak meg 164 pedagógus részvételével, ebből 157 fő tett sikeres záróvizsgát. A képzések végzőseit kérdőíves formában szólítottuk meg, hogy számoljanak be tapasztalataikról és igényeikről a képzésekkel kapcsolatban. A válaszadók több mint fele (53%) óvodapedagógus, egyharmada alapiskolai alsó tagozatos tanító, 16%-uk pedig nevelő és pedagógiai asszisztens. **A pedagógusok egyöntetű igénye, hogy lehetőségük legyen a további szakmai kapcsolattartásra a képzések szervezőivel és oktatóival.** A kapcsolattartás formáját és gyakoriságát tekintve megoszlanak a vélemények: a válaszadók fele évente, másik fele pedig félévente igényelné a szakmai segítségnyújtást, melynek keretét döntő többségben (80%) az újabb, témával kapcsolatos továbbképzések adnák. A további két forma az időközönként megszervezett mentortalálkozók valamint a korábbi képzések oktatóival történő egyéni konzultáció lehetősége a válaszadók összesen 20%-ának jelentene segítséget. A jövőben megrendezendő képzések típusa sokkal kevésbé bír jelentőséggel, mint azt feltételeznénk. Míg az innovációs és az aktualizációs képzések iránt célirányosan érdeklődő pedagógusok hányada együtt sem éri el a 35%-ot, addig azok, akik a képzés típusától függetlenül elsősorban a téma iránt érdeklődnek a válaszadók 66%-át teszik ki. A korábbi képzéseken elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban minden pedagógus pozitív visszajelzést adott: a tanultakat kisebb-nagyobb rendszerességgel beépítik munkájukba, összesen több mint 60%-uk gyakran, vagy akár minden tanítási órán alkalmazza a néphagyomány elemeit. **Ebből arra következtethetünk, hogy a néphagyomány elemeinek beépítése a nevelői-oktatói folyamatba elsajátítható és alkalmazható módszer, mellyel érdemes komolyabb keretek között is foglalkozni.**

Befejezés

A néphagyományhoz való viszonyulás feltételezhetően sohasem lesz mentes bizonyos érzelmi motívumoktól, ugyanakkor nem kizárólag ilyen szemlélettel kell vizsgálnunk. Az UNESCO világbizottságának jelentése megállapítja: „a kreativitásnak olyan környezetre van szüksége, amely ösztönzi az önkifejezést, feltárást. Ösztönözni kell azokat az oktatási programokat, amelyek lehetővé teszik a kulturális hagyományok és az új technológiák közötti fantáziadús kölcsönhatást, és tovább kell fejleszteni a kreatív oktatási kezdeményezéseket elősegítő programokat”. Az egyik legfontosabb kérdésnek tartja a jövő szempontjából azt, hogy hogyan lehet a hagyományos kultúra értékes elemeit ötvözni a modernizációval.

Jelenünk és jövőnk egyszerre követeli a kulturális hagyományaink ápolását, más kultúrák megismerését és tiszteletben tartását, valamint az újító alkotó gondolkodás tudatos fejlesztését. **Korunk egyik legnagyobb kihívása olyan tartalmakat létrehozni, olyan módszereket és formákat alkalmazni, melyek mindamellett, hogy a múltból merítenek, a jövőre is gondolnak. Legyenek „tisztá forrásból” származóak, eredetiek, megtapasztalhatóak és megélhetőek, ugyanakkor haladó szemléletűek és újítóak is egyben.** Az ismeretközpontú oktatásról a kompetenciaalapú oktatásra történő fokozatos áttérés, mely minden művelődési területet érint, kifejezetten kedvez a néphagyománnyal kapcsolatos pedagógiai tevékenységeknek. Ez a szemlélet a tanulás-tanítás célját, tartalmát egyaránt érinti és korszerűsíti: a hagyományos, zárt tudások, bemagolt ismeretek, tények, definíciók, azaz az ismeretközvetítés helyett a kompetenciafejlesztést helyezi az oktatás-nevelés középpontjába, melynek gyakorlatát tekintve, az egész életen át tartó tanulás támogatásában egyre nagyobb szerepet játszanak az érzelmi – akarati tényezők és az attitűdök.

Felmérésünkéből kitűnik, hogy a szlovákiai magyar oktatási intézmények pedagógiai tevékenységük szerves részeként viszonyulnak a néphagyomány közvetítéséhez. Számos esetben megjelenik a művelődési területek, illetve tantárgyak tartalmában, tehetséggondozó tevékenységekben vagy az intézmény

pedagógiai programjában. Az intézményvezetők fontos kérdésként tekintenek rá – olyan területként, melyet megtartani, fejleszteni érdemes és szükséges. Tudatában vannak annak, hogy jelenlegi felkészültségük nem elegendő a minőségi megvalósításhoz, igénylik a szakmai együttműködést, támogatást, és azt, hogy pedagógusaik tovább fejlődjenek ezen a területen. Vizsgálatunk célja a hagyományközvetítés óvodai és alapiskolai oktatásba történő beépítésének jelenlegi helyzete és az említett igények részletes felmérése volt. Az elkövetkező időszak kihívása olyan programok, szakmai együttműködési keretek összeállítása, melyek reflektálnak ezekre az igényekre, ugyanakkor túlmutatnak rajtuk – ötvözik a hagyományos értékeket a korszerű oktatás elemeivel, hogy a néphagyomány ne múltba visszahúzó erő, hanem gazdag és értékes forrás, útravaló legyen a minőségi oktatáshoz.

Mellékletek

1. sz. melléklet: A néphagyomány beépítése a nevelő-oktató munkába – óvodák. Kérdőív és az eredmények grafikus feldolgozása
2. sz. melléklet: A néphagyomány beépítése a nevelő-oktató munkába – alapiskolák. Kérdőív és az eredmények grafikus feldolgozása
3. sz. melléklet: A korábbi akkreditált képzéseket elvégző pedagógusok visszajelzései. Kérdőív és az eredmények grafikus feldolgozása

Kérdőív

Cél: felmérni a szlovákiai magyar óvodák viszonyulását, jelenlegi helyzetét és terveit a hagyományközvetítés és hagyományápolás, valamint az oktatás kapcsolatának területén.

I. rész – Alapadatok

1. *az intézmény megnevezése magyarul és a helységneve (rövid válasz)*
2. *az óvodai nevelés nyelve*
 - a. magyar
 - b. kétnyelvű
3. *az intézmény típusa:*
 - a. óvoda
 - b. óvoda és alapiskola
4. *a pedagógiai alkalmazottak száma (rövid válasz)*
5. *a kitöltő személy neve és beosztása*
6. *a kitöltő személy elérhetőségei: telefonszám és e-mail cím*

II. rész – Az oktatási intézmény viszonyulása a hagyományközvetítéshez

1. *Mely pontokkal jellemezné az Önök óvodájában folyó hagyományközvetítést az alábbiak közül? (egy vagy több választ jelölhet meg)*
 - a. néphagyományokkal való ismerkedés: jeles napok, szokások, ünnepkörök
 - b. népi játékok, néptánc, népzene vagy népi ének tudatos művelése,
 - c. népi kézműves tevékenységek megismertetése és művelése,
 - d. helyi értékek megismerése,
 - e. természetes anyagok használata, környezettudatosságra való nevelés,
 - f. egyéb.....
2. *Milyen a tantestületben a hagyományközvetítés fontosságának a megítélése? (egy választ jelölhet meg)*
 - a. nagyon fontosnak tartjuk
 - b. fontosnak tartjuk
 - c. kevésbé tartjuk fontosnak
 - d. nem tartjuk fontosnak

3. Ezt a kérdést akkor töltse ki, ha az előző kérdésre a) vagy b) választ adott: Megítélésük szerint milyen mértékben van jelen a hagyományközvetítés az oktató-nevelő munkában? (egy választ jelölhet meg)
- a. megfelelő mértékben van jelen
 - b. nagyobb mértékben szeretnénk foglalkozni
4. Ezt a kérdést akkor töltse ki, ha a 2. kérdésre c) vagy d) választ adott: Mi indokolja leginkább a 2. kérdésben adott válaszukat? (egy választ jelölhet meg)
- a. a tantestület a tanuló fejlesztése szempontjából nem tartja fontosnak az e területtel való foglalkozást.
 - b. a tantestületben nincsenek meg a szükséges szakmai kompetenciák és/vagy feltételek az e területtel való megfelelő foglalkozáshoz.
 - c. a legfontosabb partnerek részéről (szülők, tanulók, fenntartó) nincs igény/érdeklődés e terület iránt.
 - d. intézményünk pedagógiai programjában más fejlesztési területekre helyezük a hangsúlyt.
 - e. egyéb

III. rész – A hagyományközvetítés jelenlegi helyzete az intézményben folyó oktató-nevelő munkában

1. Milyen formában valósítják meg jellemzően a hagyományközvetítést az intézményben? (legfeljebb 3 választ jelölhet meg)
- a. rendszeres szakköri tevékenység keretén belül: pl. óvodai hagyományörző együttes, népi játék- és néptáncsoport, kézműves szakkör, stb.
 - b. alkalmi foglalkozások keretén belül: pl. projektnapok, tájházlátogatás, kézműves foglalkozás, tánccház, stb.
 - c. tematikus hetek (projekthét) keretében
 - d. a néphagyomány elemeinek a művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való alkalmi beépítésével
 - e. a néphagyomány elemeinek a művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való tudatos és tervezett beépítésével
 - f. a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítésével
 - g. jellemzően nem valósul meg hagyományközvetítés
 - h. egyéb

2. *Ha az előző kérdésre az a) választ is megjelölte: Milyen formában valósítják meg jellemzően a rendszeres hagyományközvetítést? (legfeljebb 3 választ jelölhet meg)*
 - a. óvodai hagyományörző együttes
 - b. népijáték- és néptánc csoport
 - c. kézműves szakkör
 - d. egyéb
3. *Milyen mértékben irányított az intézményen belül a hagyományközvetítés folyamata? (egy választ jelölhet meg):*
 - a. nincs irányítva
 - b. részben koordinált módon, pl. módszertani csoport stb. szintjén
 - c. intézményi szinten koordinált módon (beépítve a pedagógiai programba)
4. *Milyen humán erőforrásokból merít az intézmény a hagyományközvetítés során? (egy választ jelölhet meg)*
 - a. az adott pedagógustól nem követeljük meg, van-e ilyen irányú képzése, ismerete
 - b. a tantestületen belül van képzett szakemberünk/-eink, az ő irányításával, jóváhagyásával dolgozunk
 - c. mentori segítséget veszünk igénybe (külső szakember irányításával dolgozunk)
5. *A hagyományközvetítés tartalmának és tevékenységrendszerének bővítése során milyen forrásanyagból merítenek a pedagógusok jellemzően? (legfeljebb 2 válasz)*
 - a. egyéni merítés (nyomtatott/elektronikus források, kiadványok, portálok, stb.)
 - b. intézményen belüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
 - c. intézményen kívüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
 - d. külső szakember által javasolt források
 - e. egyéb

IV. rész – Az intézmény jövőbeli tervei a hagyományközvetítés terén

1. *Mennyire hangsúlyosan jelenik meg a hagyományközvetítés az intézményfejlesztés jövőbeli tervei között? (egy választ jelölhet meg)*
 - a. fontosnak tartjuk, a jelenlegi helyzet bővítését tervezzük
 - b. fontosnak tartjuk, a jelenlegi helyzet megtartására törekszünk
 - c. kevésbé tartjuk fontosnak, nem törekszünk a helyzet megváltoztatására
 - d. nem tartjuk fontosnak

2. Ezt a kérdést akkor töltse ki, ha az előző kérdésre az a) választ jelölte meg:
Milyen módon tervezik megerősíteni a hagyományközvetítést? (egy vagy több választ jelölhet meg)
- a. a meglévő tevékenységek szakmai-módszertani továbbfejlesztése, színvonalának növelésével
 - b. a rendszeres szakköri és/vagy napközis tevékenységek további hagyományközvetítési elemekkel és formákkal való gazdagításával
 - c. a néphagyomány elemeinek az egyes művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való tudatos és tervezett beépítésével
 - d. a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítésével
 - e. egyéb
3. *Milyen szakmai segítséget igényelnének a hagyományközvetítés intézményi szinten történő megerősítéséhez? (legfeljebb 2 választ jelölhet meg)*
- a. továbbképzések szervezése az érdeklődő/kijelölt pedagógusok számára
 - b. tantestületi képzések szakmai biztosítása
 - c. több intézmény bekapcsolásával megvalósuló projekt alapú fejlesztés
 - d. a néphagyomány elemeinek az egyes művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe történő beépítésének szakmai támogatása
 - e. a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába történő komplex beépítésének szakmai támogatása
 - f. egyéb
4. *Milyen külső szakmai segítséget igényelnének a pedagógusok egyéni fejlődéséhez az alábbi lehetőségek közül? (több választ jelölhet meg)*
- a. pedagógus-továbbképzések (akkreditált/nem akkreditált)
 - b. tudásmegosztás, tapasztalatcsere
 - c. szakmai anyagok, források (kiadványok, hang- és képanyag)
 - d. tanácsadás, konzultáció (személyes/online)
 - e. tanulmányutak
 - f. egyéb
5. *Milyen időtartamú képzések segítenék leginkább iskolájuk terveinek megvalósítását? (több választ jelölhet meg)*
- a. legfeljebb félnapos (4-6 óra)
 - b. egynapos (8-10 óra)
 - c. 20 órás 2-4 alkalomra szétosztva
 - d. 60 órás 6-10 alkalomra szétosztva

6. Melyek azok a hagyományközvetítéssel kapcsolatos témakörök, melyek iránt leginkább érdeklődnének? (több választ jelölhet meg)
- a. néphagyományokkal való ismerkedés: jeles napok, szokások, ünnepkörök
 - b. népi játékok, néptánc, népzene vagy népi ének tudatos művelése,
 - c. népi kézműves tevékenységek megismertetése és művelése,
 - d. helyi értékek megismerése,
 - e. természetes anyagok használata, környezettudatosságra való nevelés,
 - f. egyéb

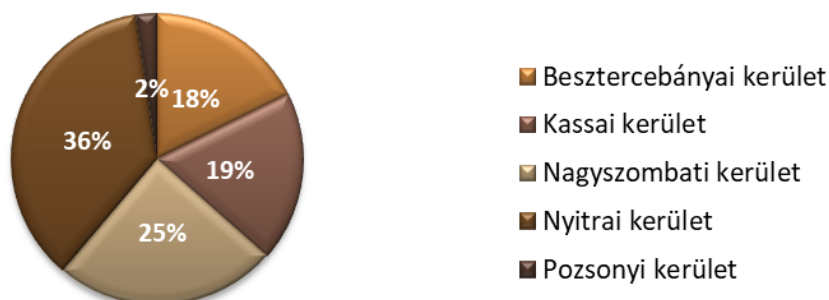

Ábrák jegyzéke – óvodai kérdőív eredményeinek feldolgozása

1. ábra. Az I.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
2. ábra. Az I.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
3. ábra. Az I.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
4. ábra. A II.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
5. ábra. A II.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
6. ábra. A II.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
7. ábra. A III.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
8. ábra. A III.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
9. ábra. A III.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
10. ábra. A III.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
11. ábra. A III.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
12. ábra. A IV.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
13. ábra. A IV.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
14. ábra. A IV.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
15. ábra. A IV.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
16. ábra. A IV.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
17. ábra. A IV.6 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

I.1 Válaszadó óvodák földrajzi megoszlása

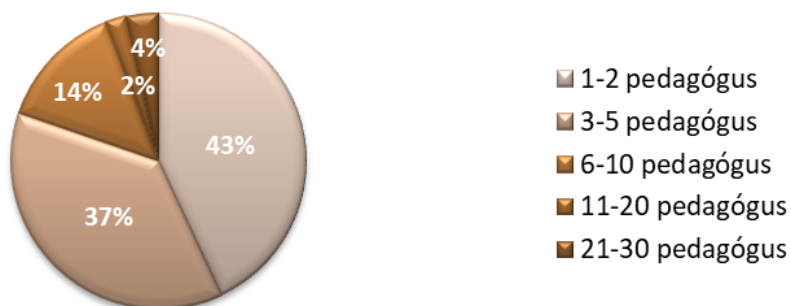
1. ábra: Az I.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

I.2 Az óvodai nevelés nyelve (magyar / kétnyelvű)

2. ábra: Az I.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

I.3 A pedagógiai alkalmazottak száma

3. ábra: Az I.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

4. ábra: A II.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása a területek tartalma alapján

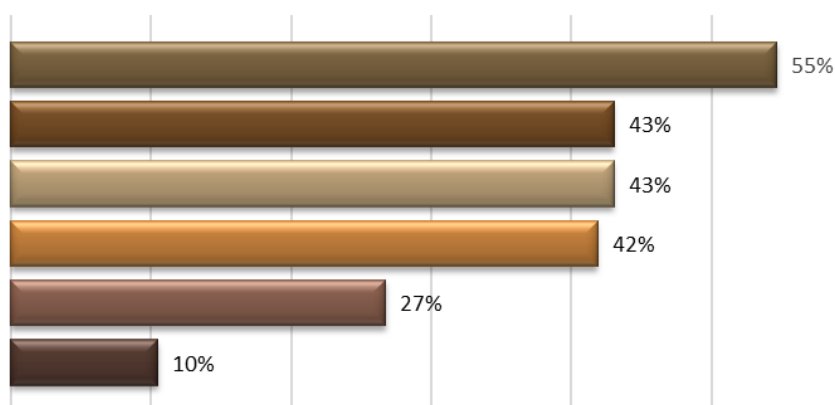
5. ábra: A II.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

II.3 Megítélésük szerint milyen mértékben van jelen a hagyományközvetítés az oktató-nevelő munkában?

6. ábra. A II.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

III.1 Milyen formában valósítják meg jellemzően a hagyományközvetítést az intézményben?

- a néphagyomány elemeinek a művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való tudatos és tervezett beépítésével
- alkalmasszerű foglalkozások keretén belül: pl. projektnapok, tájházlátogatás, kézműves foglalkozás, táncház, stb.
- a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítésével
- tematikus hetek (projekthét) keretében
- a néphagyomány elemeinek a művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való alkalmasszerű beépítésével
- rendszeres szakköri és/vagy napközis tevékenység keretén belül

7. ábra. A III.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

III.2 Milyen formában valósítják meg jellemzően a rendszeres hagyománykövetítést (szakköri tevékenység keretein belül)? - releváns válaszok megoszlása)

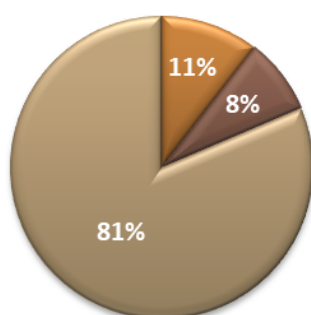
8. ábra. A III.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

III.3 Milyen mértékben irányított az intézményen belül a hagyománykövetítés folyamata?

9. ábra. A III.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

III.4 Milyen humán erőforrásokból merít az intézmény a hagyományközvetítés során?

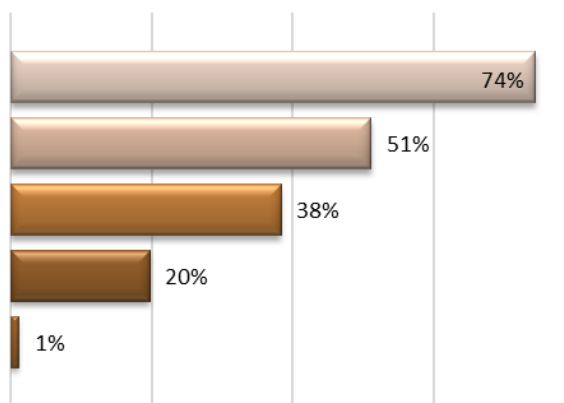

- a tantestületen belül van képzett szakemberünk/-eink, az ő irányításával, jóváhagyásával dolgozunk
- mentori segítséget veszünk igénybe (külső szakember irányításával dolgozunk)
- az adott pedagógustól nem követeljük meg, hogy van-e ilyen irányú képzése, ismerete

10. ábra. A III.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

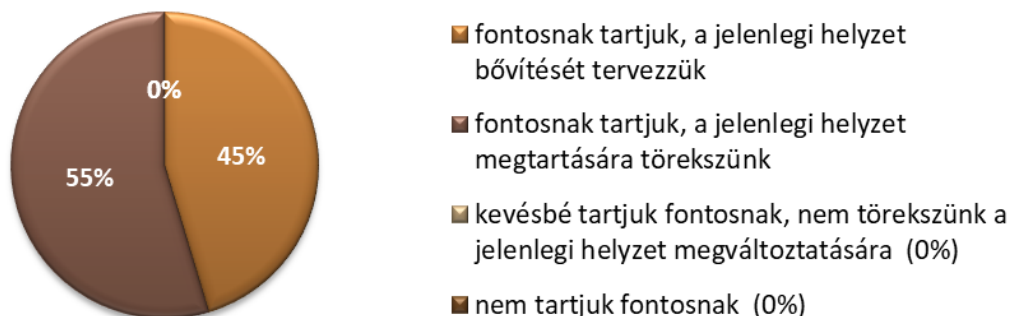
III.5 A hagyományközvetítés tartalmának és tevékenységrendszerének bővítése során milyen forrásanyagból merítenek a pedagógusok jellemzően?

- egyéni merítés nyomtatott és elektronikus forrásokból (kiadványok, portálok, stb.)
- intézményen kívüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
- intézményen belüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
- külső szakember által javasolt források
- szakmai képzések folyamán elsajátított anyagból

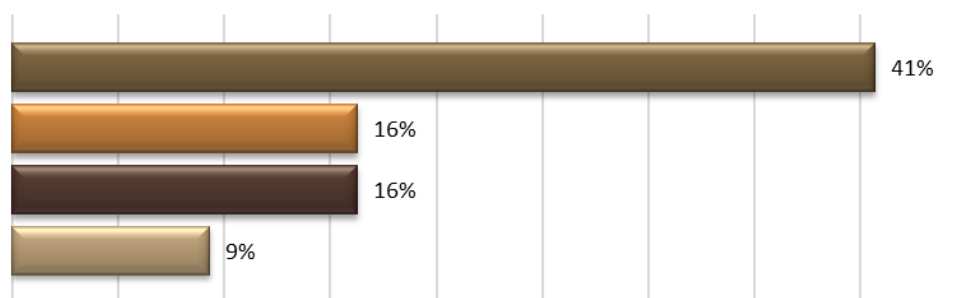
11. ábra. A III.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

IV.1 Mennyire hangsúlyosan jelenik meg a hagyományközvetítés az intézményfejlesztés jövőbeli tervei között?

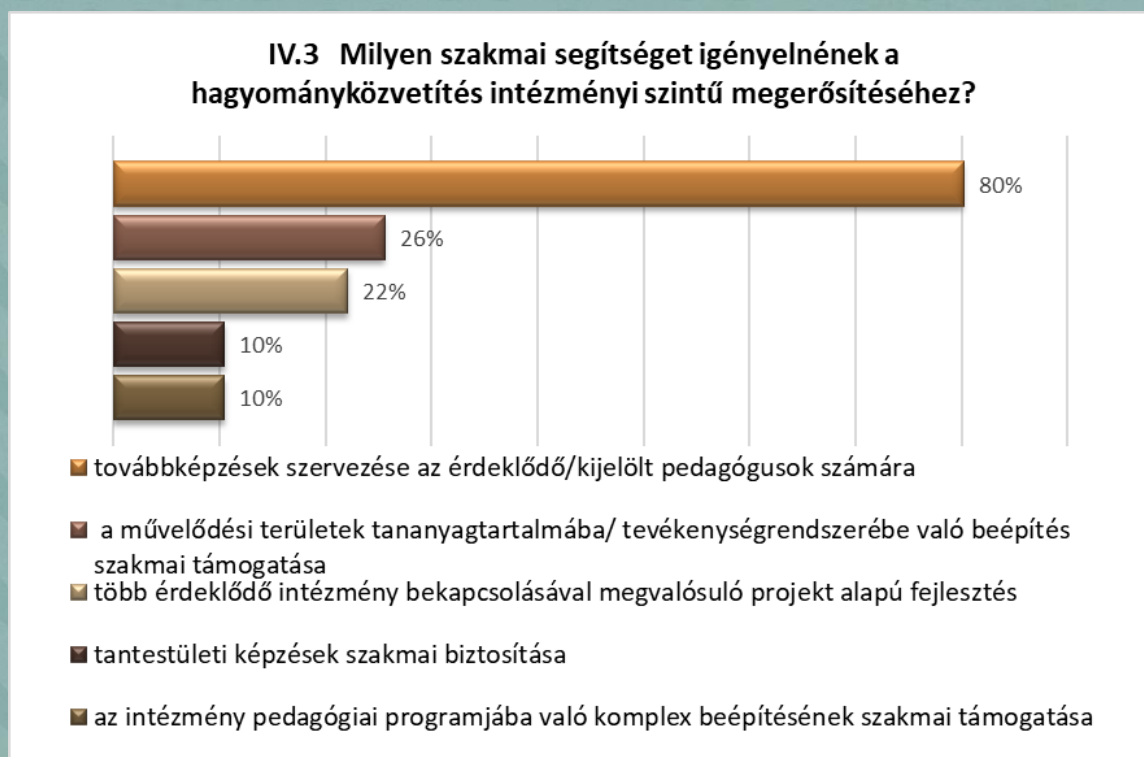
12. ábra. A IV.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

IV.2 Milyen módon tervezik megerősíteni a hagyományközvetítést? (releváns válaszok)

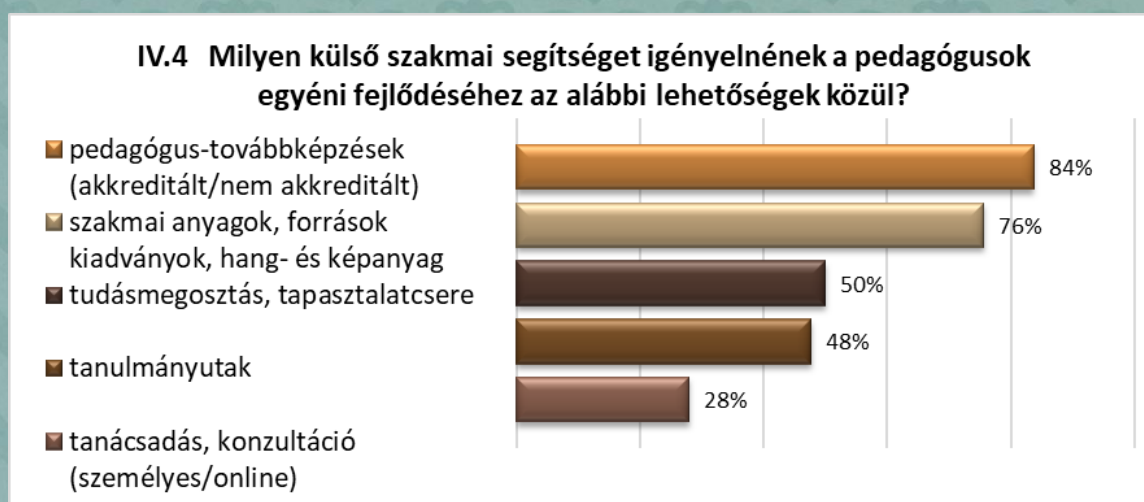

- a meglévő tevékenységek szakmai-módszertani továbbfejlesztése, színvonaluk növelésével
- a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítésével
- a néphagyomány elemeinek a művelődési területek tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való tudatos és tervezett beépítésével
- a rendszeres szakköri és/vagy napközis tevékenységek további hagyományközvetítési elemekkel és formákkal való gazdagításával

13. ábra. A IV.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

14. ábra. A IV.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

15. ábra. A IV.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

16. ábra. A IV.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

17. ábra. A IV.6 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

Kérdőív

Cél: felmérni a szlovákiai magyar alapiskolák viszonyulását, jelenlegi helyzetét és terveit a hagyománykövetítés és hagyományápolás, valamint az oktatás kapcsolatának a területén.

I. rész – Alapadatok

1. . az intézmény megnevezése magyarul és a helyiségnév (rövid válasz)

2. . az intézmény típusa:

- a. teljes szervezetszerű alapiskola
- b. nem teljes szervezetszerű

3. . a pedagógiai alkalmazottak száma (rövid válasz)

4. . a kitöltő személy neve, beosztása és elérhetőségei

II. rész – Az oktatási intézmény viszonyulása a hagyománykövetítéshez

1. . Mely pontokkal jellemezné az Önök intézményében folyó hagyománykövetítést az alábbiak közül? (egy vagy több választ jelölhet meg)

- a. néphagyományokkal való ismerkedés: jeles napok, szokások, ünnepekörök
- b. népi játékok, néptánc, népzene vagy népi ének tudatos művelése,
- c. népi kézműves tevékenységek megismertetése és művelése,
- d. helyi értékek megismerése,
- e. természetes anyagok használata, környezettudatosságra való nevelés,
- f. egyéb.....

2. . Milyen a tantestületben a hagyománykövetítés fontosságának a megítélése? (egy választ jelölhet meg)

- a. nagyon fontosnak tartjuk
- b. fontosnak tartjuk
- c. kevésbé tartjuk fontosnak
- d. nem tartjuk fontosnak

3. . Ha az előző kérdésre a) vagy b) választ adott: Megítélésük szerint milyen mértékben van jelen a hagyománykövetítés az oktató-nevelő munkában? (egy választ jelölhet)

- a. megfelelő mértékben van jelen
- b. nagyobb mértékben szeretnénk foglalkozni

4. .Ha a 2. kérdésre c) vagy d) választ adott: Mi indokolja leginkább a 2. kérdésben adott válaszukat? (egy választ jelölhet)

- a. a tantestület a tanuló fejlesztése szempontjából nem tartja fontosnak az e területtel való foglalkozást.
- b. a tantestületben nincsenek meg a szükséges szakmai kompetenciák és/vagy feltételek az e területtel való megfelelő foglalkozáshoz.
- c. a legfontosabb partnerek részéről (szülők, tanulók, fenntartó) nincs igény/érdeklődés e terület iránt.
- d. intézményünk pedagógiai programjában más fejlesztési területekre helyezük a hangsúlyt.
- e. egyéb

III. rész – A hagyományközvetítés jelenlegi helyzete az intézményben folyó oktató-nevelő munkában

1. .Milyen formában valósítják meg jellemzően a hagyományközvetítést az intézményben? (legfeljebb 3 választ jelölhet meg)

- a. rendszeres szakköri és/vagy napközis tevékenység keretén belül: pl. iskolai hagyományörző együttes, néptánccsoport, éneklőcsoport, népi zenekar, kézműves szakkör, stb.
- b. alkalmi foglalkozások keretén belül: pl. projektnapok, tájházlátogatás, kézműves foglalkozás, táncház, stb.
- c. tematikus hetek (projekthét) keretében
- d. a néphagyomány elemeinek némely tantárgyak tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe tudatos és tervezett beépítésével
- e. a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítésével
- f. jellemzően nem valósul meg hagyományközvetítés
- g. egyéb

2. .Ha az előző kérdésre az a) választ is megjelölte: Milyen formában valósítják meg jellemzően a rendszeres hagyományközvetítést? (legfeljebb 3 választ jelölhet)

a. hagyományörző együttes	d. népi zenekar
b. néptánccsoport	e. kézműves szakkör
c. éneklőcsoport	f. egyéb

3. .Milyen mértékben irányított az intézményen belül a hagyományközvetítés folyamata? (egy választ jelölhet meg):

- a. nincs irányítva
- b. részben koordinált módon, pl. módszertani csoport, tantárgybizottság, stb. szintjén
- c. intézményi szinten koordinált módon (beépítve a pedagógiai programba)

4. .Milyen humán erőforrásokból merít az intézmény a hagyományközvetítés során? (egy választ jelölhet meg)

- a. az adott pedagógustól nem követeljük meg, hogy van-e ilyen irányú képzése, ismerete
- b. a tantestületen belül van képzett szakemberünk/-eink, az ő irányításával, jóváhagyásával dolgozunk
- c. mentori segítséget veszünk igénybe (külső szakember irányításával dolgozunk)

5. .A hagyományközvetítés tartalmának és tevékenységrendszerének bővítése során milyen forrásanyagból merítenek a pedagógusok jellemzően? (legfeljebb 2 választ jelölhet meg)

- a. egyéni merítés nyomtatott és elektronikus forrásokból (kiadványok, portálok, stb.)
- b. intézményen belüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
- c. intézményen kívüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
- d. külső szakember által javasolt források
- e. egyéb

IV. rész – Az intézmény jövőbeli tervei a hagyományközvetítés terén

1. Mennyire hangsúlyosan jelenik meg a hagyományközvetítés az intézményfejlesztés jövőbeli tervei között? (egy választ jelölhet meg)

- a. fontosnak tartjuk, a jelenlegi helyzet bővítését tervezzük
- b. fontosnak tartjuk, a jelenlegi helyzet megtartására törekszünk
- c. kevésbé tartjuk fontosnak, nem törekszünk a jelenlegi helyzet megváltoztatásán
- d. nem tartjuk fontosnak

2. Ha az előző kérdésre az a) választ jelölte meg: Milyen módon tervezik megerősíteni a hagyományközvetítést? (egy vagy több választ jelölhet meg)

- a. a meglévő tevékenységek szakmai-módszertani továbbfejlesztése, színvonalának növelésével
 - b. a rendszeres szakköri és/vagy napközis tevékenységek további hagyományközvetítési elemekkel és formákkal való gazdagításával
 - c. a néphagyomány elemeinek némely tantárgyak tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való tudatos és tervezett beépítésével
 - d. a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítésével
 - e. egyéb
- + amennyiben nem tervezik, kérem, röviden indokolja

3. Milyen szakmai segítséget igényelnének a hagyományközvetítés intézményi szinten történő megerősítéséhez? (legfeljebb 2 választ jelölhet meg)
- a. továbbképzések szervezése az érdeklődő/kijelölt pedagógusok számára
 - b. tantestületi képzések szakmai biztosítása
 - c. több érdeklődő intézmény bekapcsolásával megvalósuló projekt alapú fejlesztés
 - d. a néphagyomány elemeinek némely tantárgyak tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való beépítésének szakmai támogatása
 - e. a hagyományközvetítést érintő új tantárgy/-ak kidolgozásának és bevezetésének szakmai támogatása
 - f. a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való komplex beépítésének szakmai támogatása
 - g. egyéb
4. Milyen külső szakmai segítséget igényelnének a pedagógusok egyéni fejlődéséhez az alábbi lehetőségek közül? (több választ jelölhet meg)
- a. pedagógus-továbbképzések (akkreditált/nem akkreditált)
 - b. tudásmegosztás, tapasztalatcsere
 - c. szakmai anyagok, források (kiadványok, hang- és képanyag)
 - d. tanácsadás, konzultáció (személyes/online)
 - e. tanulmányutak
 - f. egyéb
5. Milyen időtartamú képzések segítenék leginkább iskolájuk terveinek megvalósítását? (több választ jelölhet meg)
- a. legfeljebb félnapos (4-6 óra)
 - b. egynapos (8-10 óra)
 - c. 20 órás 2-4 alkalomra szétosztva
 - d. 60 órás 6-10 alkalomra szétosztva
6. Melyek azok a hagyományközvetítéssel kapcsolatos témakörök, melyek iránt leginkább érdeklődnének? (több választ jelölhet meg)
- a. néphagyományokkal való ismerkedés: jeles napok, szokások, ünnepkörök
 - b. népi játékok, néptánc, népzene vagy népi ének tudatos művelése,
 - c. népi kézműves tevékenységek megismertetése és művelése,
 - d. helyi értékek megismerése,
 - e. természetes anyagok használata, környezettudatosságra való nevelés,
 - f. egyéb

Ábrák jegyzéke – alapiskolai kérdőív eredményeinek feldolgozása

- 18. ábra. Az I.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 19. ábra. Az I.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 20. ábra. Az I.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 21. ábra. A II.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 22. ábra. A II.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 23. ábra. A II.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 24. ábra. A III.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 25. ábra. A III.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 26. ábra. A III.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 27. ábra. A III.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 28. ábra. A III.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 29. ábra. A IV.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 30. ábra. A IV.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 31. ábra. A IV.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 32. ábra. A IV.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 33. ábra. A IV.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 34. ábra. A IV.6 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

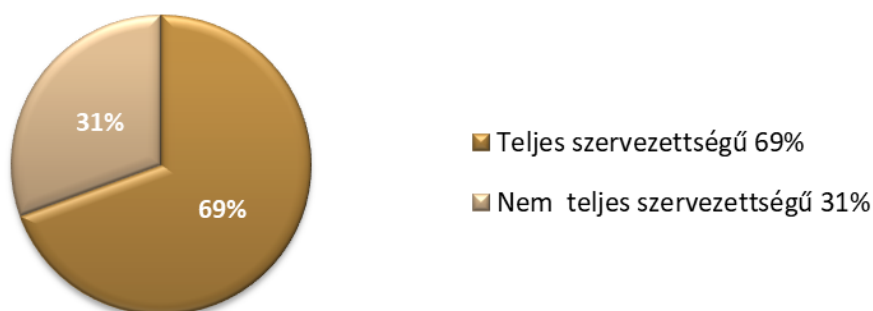

I.1 Válaszadó alapiskolák földrajzi megoszlása

18. ábra: Az I.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

I.2 Az intézmény típusa (teljes szervezettségű / nem teljes szervezettségű alapiskola)

19. ábra: Az I.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

I.3 A pedagógiai alkalmazottak száma

20. ábra: Az I.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

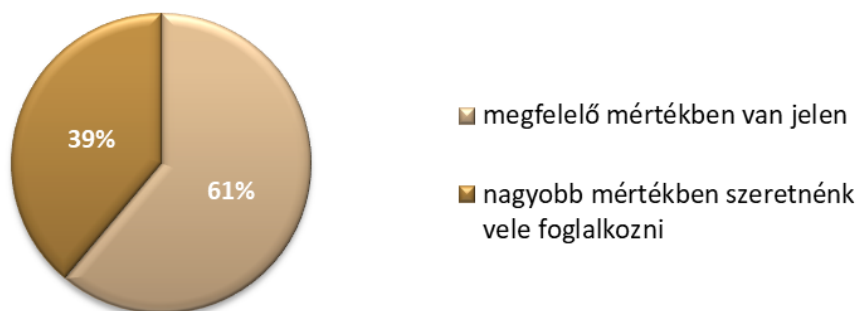

21. ábra: A II.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása a területek tartalma alapján

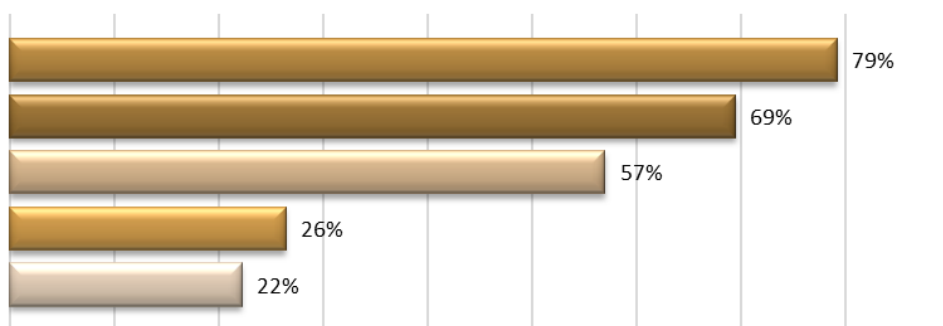
22. ábra: A II.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

II.3 Megítélésük szerint milyen mértékben van jelen a hagyományközvetítés az oktató-nevelő munkában?

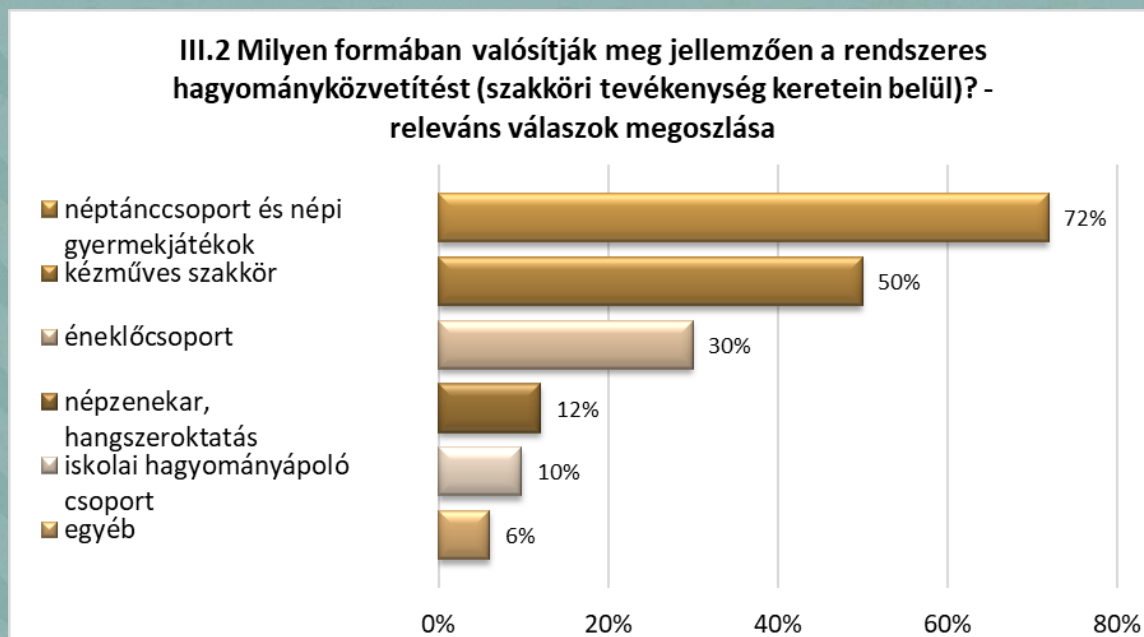
23. ábra. A II.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

III.1 Milyen formában valósítják meg jellemzően a hagyományközvetítést az intézményben?

- alkalomszerű foglalkozások keretén belül: pl. projektnapok, tájházlátogatás, kézműves foglalkozás, táncház, stb.
- rendszeres szakköri és/vagy napközis tevékenység keretén belül
- a néphagyomány elemeinek némely tantárgyak tananyagtartalmába és tevékenységrendszerébe való tudatos és tervezett beépítésével
- a néphagyomány elemeinek az intézmény pedagógiai programjába való tudatos és tervezett beépítésével
- tematikus hetek (projekthét) keretében

24. ábra. A III.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

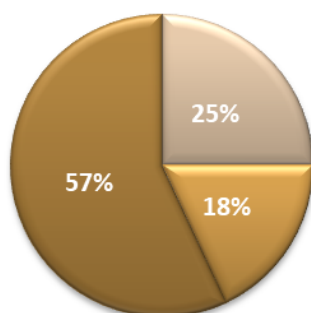

25. ábra. A III.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

26. ábra. A III.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

III.4 Milyen humán erőforrásokból merít az intézmény a hagyományközvetítés során?

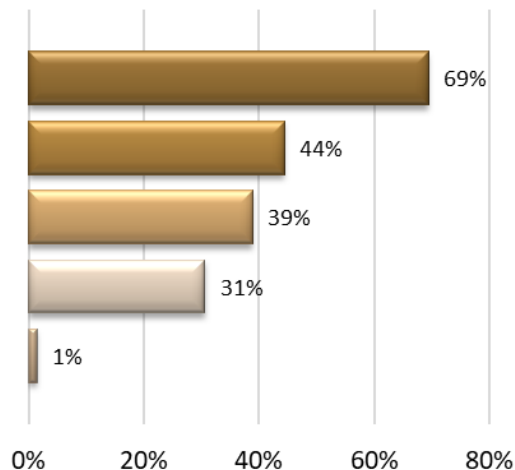

- a tantestületen belül van képzett szakemberünk/-eink, az ő irányításával, jóváhagyásával dolgozunk
- mentori segítséget veszünk igénybe (külső szakember irányításával dolgozunk)
- az adott pedagógustól nem követeljük meg, hogy van-e ilyen irányú képzése, ismerete

27. ábra. A III.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

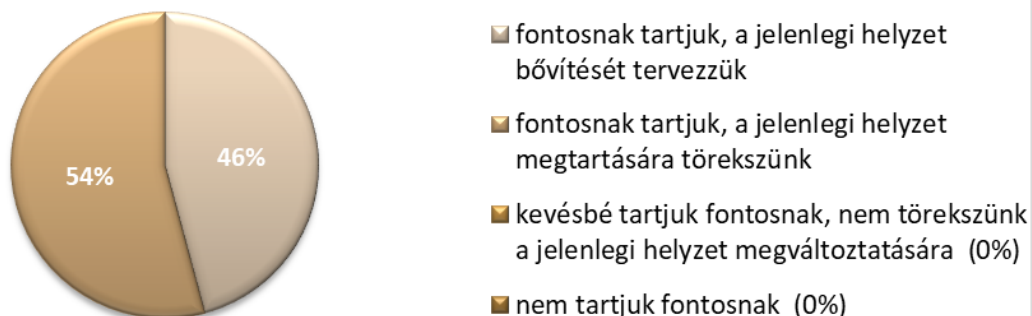
III.5 A hagyományközvetítés tartalmának és tevékenységrendszerének bővítése során milyen forrásanyagból merítenek a pedagógusok jellemzően?

- egyéni merítés nyomtatott és elektronikus forrásokból (kiadványok, portálok, stb.)
- intézményen kívüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
- intézményen belüli tapasztalatcsere és jó gyakorlatok átvétele
- külső szakember által javasolt források
- egyéb

28. ábra. A III.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

IV.1 Mennyire hangsúlyosan jelenik meg a hagyományközvetítés az intézményfejlesztés jövőbeli tervei között?

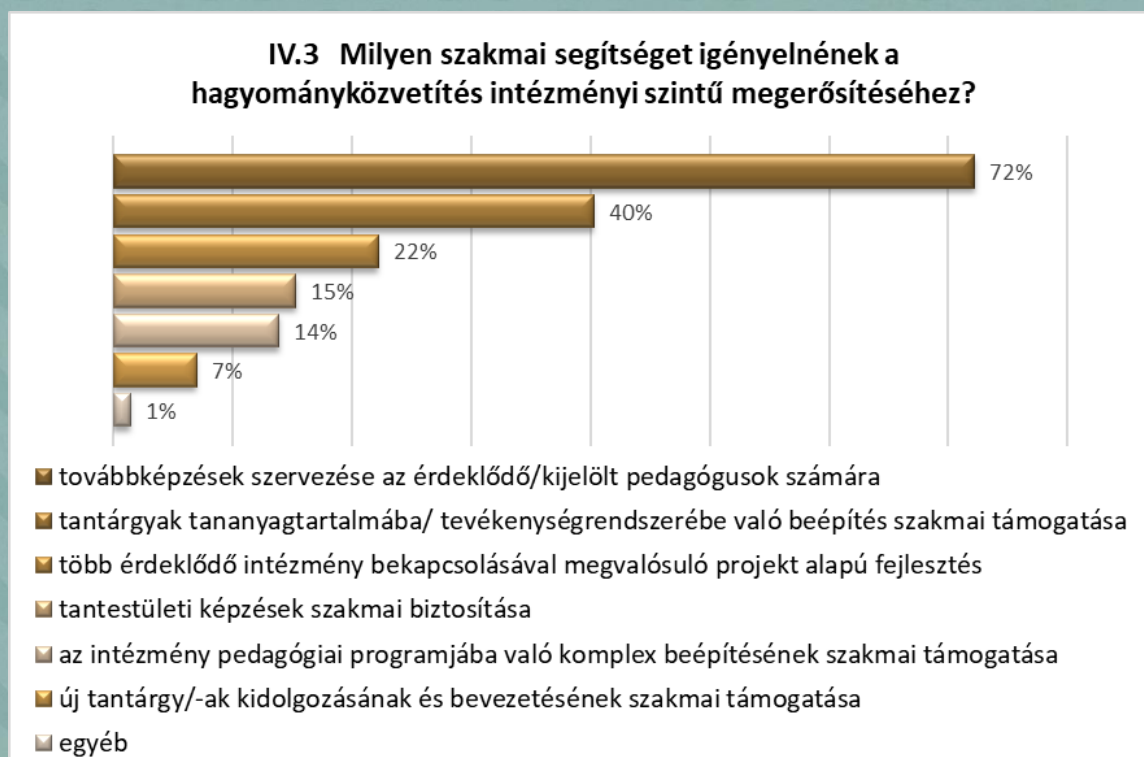

29. ábra. A IV.1 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

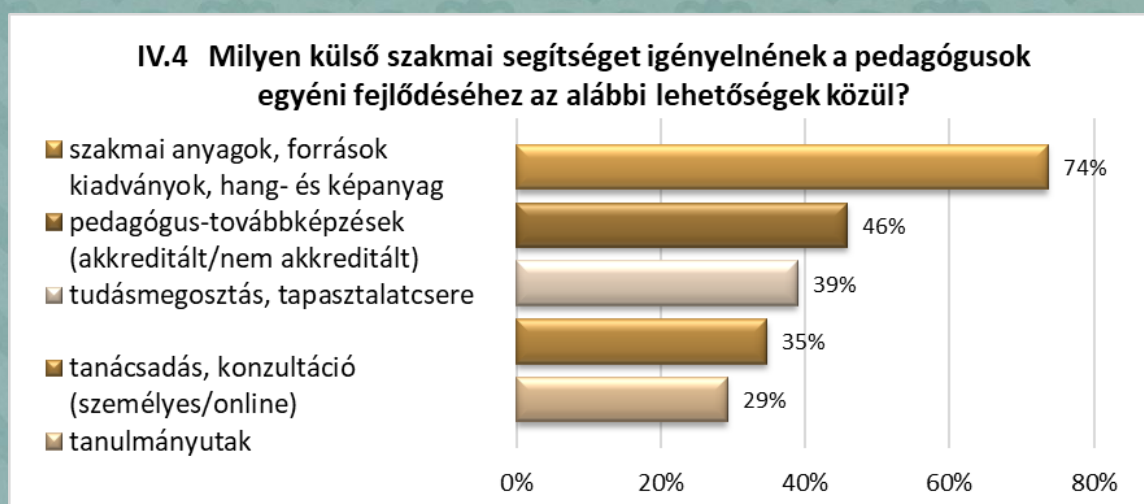
IV.2 Milyen módon tervezik megerősíteni a hagyományközvetítést? (releváns válaszok)

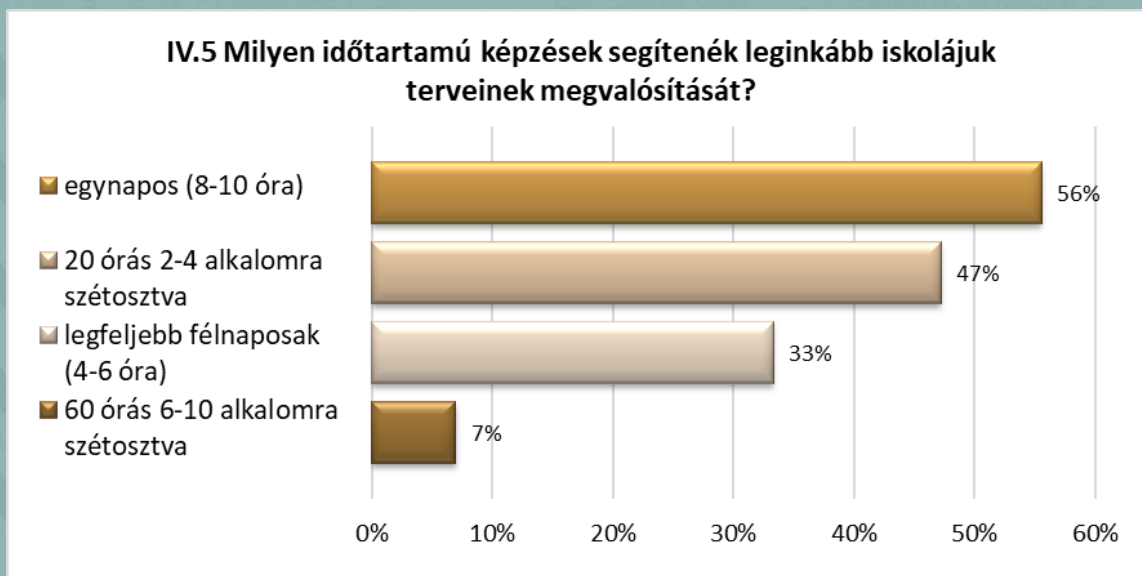
30. ábra. A IV.2 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

31. ábra. A IV.3 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

32. ábra. A IV.4 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

33. ábra. A IV.5 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

34. ábra. A IV.6 kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

Kérdőív

1.-4. a kitöltő személy neve, munkahelye és elérhetőségei

5. a kitöltő személy munkahelyi beosztása

- a. óvodapedagógus
- b. alapiskolai alsó tagozatos tanító
- c. művészeti alapiskola tanítója
- d. kontinuális képzés tanítója
- e. nevelő
- f. pedagógiai asszisztens

6. Igényelné az utólagos kapcsolattartást a képzések szervezőivel és oktatóival?

- a. igen
- b. nem

7. Milyen formában tudná elképzelni a kapcsolattartást?

- a. Egyénileg a korábbi képzések oktatóival, vagy más erre a célra kijelölt szakemberrel
- b. Újabb, a témával kapcsolatban meghirdetett képzések keretén belül
- c. Időközönként megszervezett mentortalálkozók formájában

8. Ezt a kérdést akkor töltse ki, ha az előző kérdésre c) választ adott: Milyen gyakoriságú mentortalálkozókat tartana a saját számára ideálisnak?

- a. évente
- b. félévente
- c. negyedévente

9. Ezt a kérdést akkor töltse ki, ha a 6. kérdésre b) választ adott: Miért nem igényli az utólagos kapcsolattartást? (egy választ jelölhet meg)

- a. Mert a képzések során sikerült mindent elsajátítanom, amit szerettem volna. Nincs igényem további tudáselmélyítésre a témában.
- b. Nincs rá időm
- c. Nem volt lehetőségem alkalmazni a képzésen szerzett tudást, ezért nincs értelme kapcsolatot tartani
- d. Az utólagos kapcsolattartásra nincs igényem, de szeretnék újabb képzéseket elvégezni a témában

10. Milyen típusú képzésen szeretne leginkább részt venni? (1 választ jelöljön meg)

- a. Innovációs képzés.
- b. Aktualizációs képzés.
- c. A képzés típusa számomra nem releváns, elsősorban a téma iránt érdeklődöm

11. Ha a 10. kérdésre a) választ adott: Miért tartja a pedagógus-továbbképzés ezen formáját saját számára a legalkalmasabbnak?

- a. Mert az új ismeretek elsajátítása, valamint elmélyítése mellett számomra nagyon fontos a karrierépítés is, és az új portfóliós rendszerben az innovációs képzéseknek van nagyobb súlya.
- b. Úgy gondolom, hogy a hierarchiában magasabb helyen álló innovációs továbbképzések magasabb színvonalú tudást képesek nyújtani az érdeklődők részére, és több lehetőség van a megszerzett ismeretek és kompetenciák elmélyítésére.

12. Ha a 10. kérdésre b) választ adott: Miért tartja a pedagógus-továbbképzés ezen formáját saját számára a legalkalmasabbnak?

- a. Mert az új ismeretek elsajátítása, valamint elmélyítése mellett számomra nagyon fontos a karrierépítés is, de az innovációs képzéseken valószínűleg nagyobbak az elvárások és sokkal időigényesebbek is.
- b. Nincs rá lehetőségem vagy kedvem, hogy az oktatási intézményemtől távolabbi helyszínre utazzak.

13. Milyen módon, illetve milyen gyakorisággal sikerült alkalmazni a korábbi képzéseinken elsajátított ismereteket, módszereket és készségeket?

- a. Egyáltalán nem tudtam hasznosítani a képzéseken szerzett tudást
- b. Csak közvetlen a képzéseket követően alkalmaztam a frissen szerzett tudást
- c. Időközönként alkalmazom a képzéseken szerzett tudást
- d. Gyakran alkalmazom a képzéseken szerzett tudást
- e. A néphagyomány egyes elemeit minden órámba beépítem, és általában használom a képzéseken szerzett tudást.

14. Miért nem sikerült alkalmazni az elsajátított ismereteket és módszereket?

- a. Nincs lehetőségem a jelenlegi munkahelyemen beépíteni a képzéseken szerzett ismereteket
- b. Az iskolavezetés és a pedagógusközeg elutasító ezekkel a módszerekkel
- c. Próbálkoztam az alkalmazásukkal, de a tanulók nem érdeklődtek kellőképpen, ezért felhagytam vele
- d. Mindjárt a képzést követően nem alkalmaztam őket, és mostanra már elfelejtettem

15. Milyen módon van jelen a néphagyomány az Ön oktatási intézményében?

- a. Egyáltalán nincs jelen
- b. Egyedüli pedagógus vagyok, aki beépíti a néphagyományt a nevelő-
oktató munkába
- c. Csak a szakköri tevékenység keretén belül jelenik meg
- d. Több pedagóguskolléga beépíti a néphagyományt a nevelő-oktató
munkába
- e. Az oktatási intézményünk fő arculata a néphagyomány és a regionális
nevelés

16. Hány tagú az ön intézményének tantestülete?

17. Az intézményén belül mennyi pedagóguskolléga építi be a nevelő-oktató
munkába a néphagyományt?

Ábrák jegyzéke – egyéni kérdőív eredményeinek feldolgozása

- 35. ábra. Az 5. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 36. ábra. A 6. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 37. ábra. A 7. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 38. ábra. A 8. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 39. ábra. A 10. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 40. ábra. A 11. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 41. ábra. A 12. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 42. ábra. A 13. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 43. ábra. A 15. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása
- 44. ábra. A 16.-17. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

5. A kitöltő személy munkahelyi beosztása

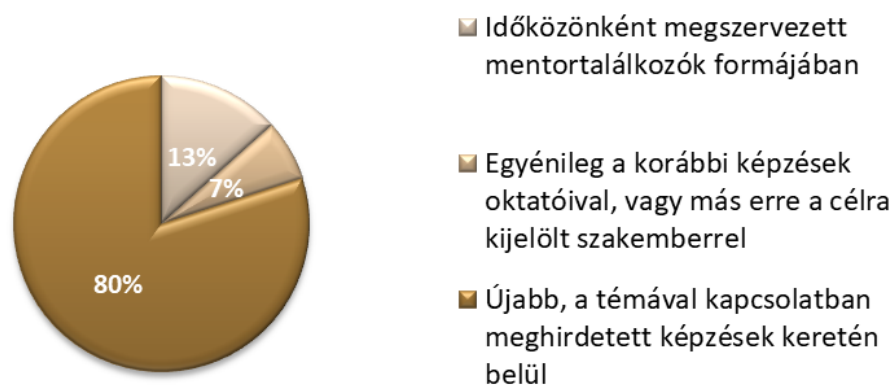
35. ábra: Az 5. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

6. Utólagos kapcsolattartás a képzések szervezőivel és oktatóival

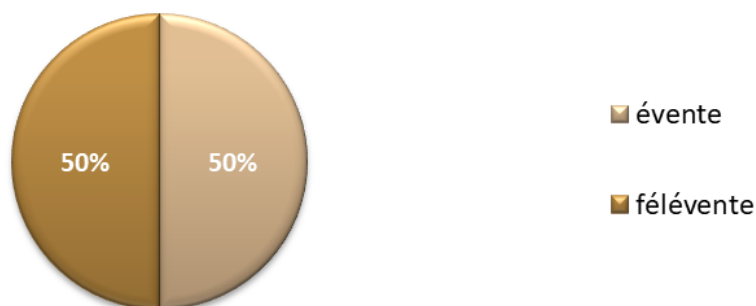
36. ábra: A 6. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

7. Az utólagos kapcsolattartás igényelt formája

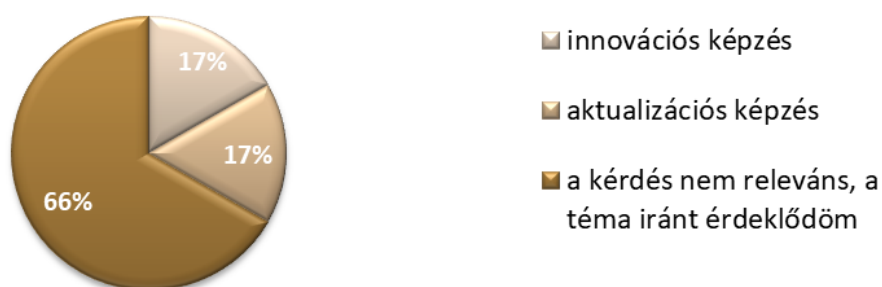
37. ábra: A 7. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

8. Az utólagos kapcsolattartás elvárt gyakorisága

38. ábra: A 8. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

10. Milyen típusú képzésen szeretne leginkább részt venni

39. ábra: A 10. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

11. Innovációs képzés választásának oka

40. ábra: A 11. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

12. Aktualizációs képzés választásának oka

41. ábra. A 12. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

13. Milyen módon, ill. milyen gyakorisággal alkalmazza a korábbi képzéseken elsajátított ismereteket, módszereket és készségeket?

42. ábra. A 13. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

15. Milyen módon van jelen a néphagyomány az Ön oktatási intézményében?

43. ábra. A 15. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása

16-17. A tantestület mekkora hányada építi be a néphagyomány elemeit a rendszeres pedagógiai munkába

44. ábra. A 16.-17. kérdés eredményeinek grafikus kimutatása